

Broj:
Podgorica, _____ 2026. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2026. godine razmotrila je Predlog zakona o upotrebi znakovnog jezika, koji je Vladi dostavila Skupština Crne Gore, a koji su podnijeli poslanici/ce: Andrija Nikolić, Danijel Živković, Nermin Abdić, Oskar Huter, Aleksandra Vuković Kuč, Ivan Vuković, Jevto Eraković, Abaz Dizdarević, Sonja Popović, Nikola Milović, Zoja Bojanić Lalović, Nikola Rakočević, Mihailo Anđušić, Aleksandra Despotović, Elvir Zvrko i Nela Savković Vukčević, i s tim u vezi, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predloženim Zakonom o upotrebi znakovnog jezika uređuje se upotreba znakovnog jezika, odnosno pravo na učenje znakovnog jezika i pravo na korišćenje usluge tumača za znakovni jezik, način korišćenja usluge tumača, mjere za podsticanje primjene i unapređenje upotrebe znakovnog jezika kroz informisanje i obrazovanje na znakovnom jeziku i druga pitanja od značaja za upotrebu znakovnog jezika. Osnovnim odredbama ovog Predloga (čl.1-4) se preciziraju predmet zakona, definicije ključnih pojmova i načela. Odredbama čl. 5-14 propisuju se zakonski uslovi za ostvarivanje prava na upotrebu i učenje znakovnog jezika, kao i na korišćenje usluga tumača za znakovni jezik pred nadležnim organima, u političkom životu, ustanovama obrazovanja, kod poslodavca, u medijima, u komunikaciji u kriznim i vanrednim situacijama. Čl. 15-18 se propisuje na koji način gluve osobe (lica sa oštećenjem sluha i govora) ostvaruju pravo na usluge tumača za znakovni jezik i kako se obezbjeđuju sredstva za ostvarivanje tog prava. Čl. 19-22 definisane su mjere za unapređenje upotrebe znakovnog jezika i podsticanje njegove primjene, kao i posebne mjere iz nadležnosti organa državne uprave koje su usmjerene na unapređenje, razvoj i standardizaciju znakovnog jezika. Odredbama čl. 23-27 propisan je nadzor nad sprovođenjem zakona, novčane kazne za pravna lica, odgovorna lica u pravnim licima i poslodavce koji zabrane ili onemoguće korišćenje znakovnog jezika i usluga tumača za znakovni jezik, prelazne i završne odredbe kao i stupanje na snagu predloženog zakona.

U obrazloženju razloga za donošenje ovog zakona, grupa poslanika/ca navodi da i pored postojanja opštih antidiskriminacionih propisa, do sada u pravnom poretku Crne Gore nije postojao poseban sistemski zakon koji uređuje status znakovnog jezika, prava korisnika i obaveze države, što stvara pravnu prazninu, neujednačenu praksu i diskriminaciju populacije gluvih lica (lica sa oštećenjem sluha i govora). Nadalje se navodi da u važećem pravnom poretku znakovni jezik nije priznat kao poseban jezik, ne postoje jasne obaveze institucija, ne postoji sistem licenciranja, evidencije i kontrole tumača, ne postoji stabilan i predvidiv način finansiranja ovih usluga. Ističu da je Zakon o znakovnom jeziku neophodan jer uklanja sistemsku diskriminaciju, obezbjeđuje pravnu

sigurnost, štiti pravo na pravično suđenje, unapređuje bezbjednost zdravstvene zaštite, omogućava ravnopravno obrazovanje i zapošljavanje, garantuje pristup informacijama, sprovodi ustavne i međunarodne obaveze, usklađuje državu sa evropskim standardima.

U odnosu na podnijeti Predlog zakona o upotrebi znakovnog jezika, podržavajući samu inicijativu za proširenje opsega prava kojim se poboljšava položaj lica sa oštećenjem sluha i govora u Crnoj Gori, ukazujemo da postupak izrade zakona nije sproveden u skladu sa ratifikovanim međunarodnim dokumentima, kao i domaćim pozitivno-pravnim propisima.

Crna Gora je Zakonom o ratifikaciji Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom, u skladu sa članom 9 Ustava Crne Gore prema kojoj odredbi potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava su sastavni dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva, u obavezi da neposredno primijeni odredbe Konvencije iz člana 4 stav 3.

Član 4 stav 3 Zakona propisuje da prilikom razvoja i sprovođenja politike i zakonodavstva usmjerenih na primjenu Konvencije, kao i drugim procesima donošenja odluka o pitanjima koja se neposredno tiču lica sa invaliditetom, države potpisnice će to činiti uz bliske konsultacije i aktivno učešće lica sa invaliditetom, uključujući djecu sa invaliditetom, kroz organizacije koje ih predstavljaju i zastupaju. Ova obaveza je detaljno razrađena u Opštem komentaru br. 7 Komiteta Ujedinjenih nacija za prava lica sa invaliditetom-CRPD, kojim se jasno utvrđuje da konsultacije moraju biti rane, kontinuirane, značajne i sprovedene na način koji omogućava stvarni uticaj organizacija lica sa invaliditetom na sadržaj propisa, te da formalno, naknadno ili simbolično uključivanje ne ispunjava standarde Konvencije.

Imajući u vidu da je Predlog zakona o upotrebi znakovnog jezika, pripremljen bez učešća organizacija reprezentativnih predstavnika lica sa oštećenjem sluha i govora, kako u ranoj fazi razmatranja potreba interesne grupe čiji se položaj pravno uređuje ali ni u toku procesa izrade predloga zakona nije bilo neposrednog učešća lica sa oštećenjem sluha i govora preko organizacija koje ih zastupaju, mišljenja smo da predlog zakona, ne treba prihvatiti.